

TWEE ZUSJES

Thema's: Bevrijding van Nederland, Vluchten

Locatie: Nederland, Sittard

Door: Celine Daemen

Dit verhaal is van de zusjes Ria (1930) en Virgenie (1929). Ze zijn bescheiden en enthousiast. Virgenie is de oudste en meest verstandige van de twee. Ria is impulsiever en een beetje doof. Virgenie woont in haar ouderlijk huis in Susteren, Ria woont in het huis daarnaast. Via de tuin kunnen ze bij elkaar op bezoek. Susteren lag tijdens de bevrijding van Nederland gedurende vier maanden op de frontlinie. Het hele dorp werd geëvacueerd, behalve het gezin van Ria en Virgenie. Hun moeder was te ziek om te verplaatsen. Ria zei: “Voor de laatste keer vertel ik dit. Ik krijg er nachtmerries van. Als ik 's nachts mijn ogen dicht doe, dan komt alles als een film weer terug.”

PERSONAGES RIA
 VIRGENIE

Het licht gaat aan. RIA en VIRGENIE zitten naast elkaar op stoelen en kijken naar het publiek. Ze vinden het spannend om hun verhaal te vertellen. Af en toe wisselen ze een bescheiden blik met elkaar. Dan beginnen ze te vertellen. Tussendoor vallen ze elkaar voortdurend in de rede

VIRGENIE De straten van Susteren zijn stil
 Op de Vincentiuslaan nummer elf
 wonen wij
 Wij zijn twee zusjes

RIA Twee zusjes

VIRGENIE Twee kleine zusjes

RIA Nu zijn we oud, en rimpelig
 Maar toen waren we twee kleine zusjes

VIRGENIE Wij waren twee kleine zusjes

RIA Ria en Virgenie
 Twee kleine zusjes

uit een gezin van acht kinderen,
onze vader en moeder

VIRGENIE Onze muren, zo lek als een mandje

RIA Drie slaapkamers boven zijn weggeblazen door een granaat
De spiegel in de voorkamer van het huis
is gebarsten door een granaatscherf
Die van voren is ingeslagen

VIRGENIE Onze moeder ligt in een bed in die voorkamer
Ze is ziek
Botkanker
Ze heeft veel pijn en bewegen gaat lastig

RIA 7 november 1944
Negen uur 's ochtends

VIRGENIE Wij zijn twee zusjes uit een gezin van acht
We wonen op Vincentiuslaan nummer elf
en Susteren moet evacueren

RIA Susteren ligt op de frontlinie

VIRGENIE Het wordt er te gevaarlijk
Het is slecht weer
Sneeuw, een koude wind
In grote kolonnen trekken alle mensen weg
Alles wat ze mee kunnen nemen op hun rug gebonden

RIA Wij kunnen niet weg
Onze moeder is te ziek om te verplaatsen volgens de dokter
We mogen het nog even aankijken van de Duitsers
Er is geen water en geen elektriciteit
's Avonds moeten we fietsen
om met een dynamo een klein lampje aan het branden te krijgen

VIRGENIE 24 december 1944
Kerstavond
Wij zijn twee kleine zusjes
De straten zijn platgeschoten en doodstil
Geen mens op straat
Susteren ligt in puin

RIA Je moet je voorstellen...
Het hele dorp is geëvacueerd

VIRGENIE Maar dan hoor ik opeens heel ver weg,
vanuit de kerktoren,
heel zachtjes een trompet spelen
Stille nacht

RIA Een Duitse soldaat is in de kerktoren geklommen

Hij speelt stille nacht op een trompet

VIRGENIE

We luisteren

RIA

Een paar dagen later staat er iemand voor de deur
We moeten nu echt weg
Het is hier te gevaarlijk
Er wordt een ambulance gestuurd voor mama
Ik ga met mama mee
De straten zijn verwoest
Er zitten gaten in de weg
Van de ene hobbel in de andere rijden we naar Sint Ludwig
Ik probeer zo, met mijn ene hand,
de deur van de ambulance dicht te houden
En met de andere houd ik het bed van mama vast
Eenmaal aangekomen in Sint Ludwig
ligt mama op de grond op een deken in een grote hal
Haar gezicht is niet meer te herkennen

VIRGENIE

Ik heb er nog nachtmerries van
Als ik 's nachts mijn ogen dicht doe
dan komt alles als een film weer terug
Dan zie ik alles weer
Een paar dagen later kom ik daar ook aan
Ik heb zes en een half uur gelopen
Door de sneeuw
Door een bos waarin Duitse en Russische krijgsgevangenen liggen
Maar eenmaal aangekomen
herken ik mama niet
Sommige dingen vergeet je niet
Ik zie haar daar nog liggen
Op de grond,
op die deken,
in die grote hal
En dat ik haar gezicht niet meer herken

RIA

Als papa een paar dagen later komt
Sterft mama binnen een paar uur
Alsof ze op hem heeft gewacht

RIA en VIRGENIE kijken elkaar aan. Opgelucht dat ze het verhaal hebben verteld. Ze kijken naar het publiek en nemen afscheid met een bescheiden knikje of een glimlach

In 2018 speelde de voorstelling 'Weet je nog, weet je niet meer' in Sittard (regie: Celine Daemen – productiehuis: Het Laagland). Een voorstelling over herdenken en de onmogelijkheid om te herinneren wat we zelf niet hebben meegemaakt.

